

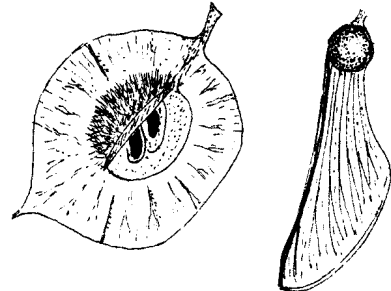
S

Samara: ប្រភេទផ្លែ (មាន)ស្លាប ផ្លែប្រភេទសាមអ៊ីវ៉ា

ជាប្រភេទផ្លែមានស្លាប មិនប្រេះ ស្ងួត មានគ្រាប់១ ឬច្រើន ។

មើល Dry fruits, Nut, Pod, Wings (seed-).

Samara

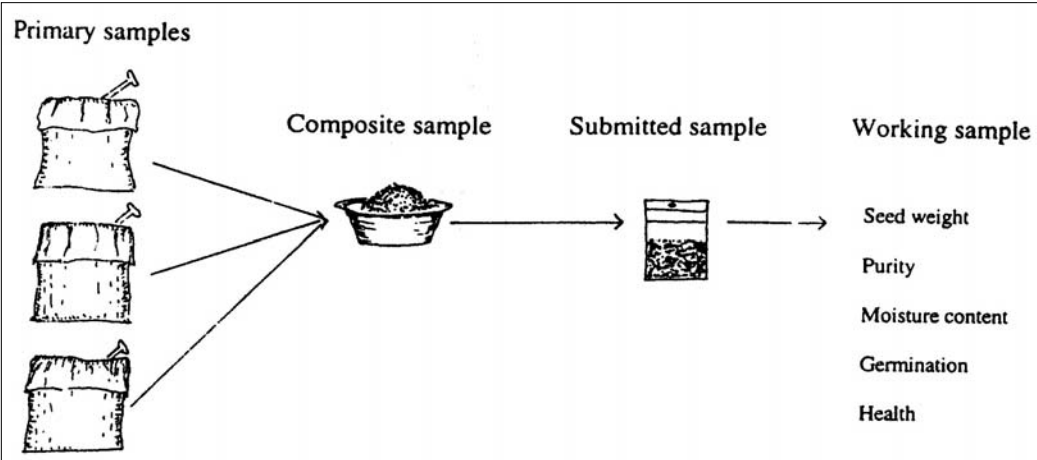
Pterocarpus

Tarrietia

Sample: គំរូ (គ្រាប់ពូជ) ប៉ាន់ តំណាង តួយ៉ាង

នៅក្នុងន័យពិសោធន៍គ្រាប់ពូជ ជាបរិមាណតូចមួយនៃតំណាងយកពីកញ្ចប់គ្រាប់ពូជ ។ ប្រភេទផ្សេងៗនៃគំរូ គ្រាប់នៅក្នុងការពិសោធន៍គ្រាប់ពូជ មាន : គំរូគ្រាប់បឋម គំរូគ្រាប់សមាស គំរូគ្រាប់ផ្ទេរឱ្យ គំរូគ្រាប់ ពិសោធន៍រួច ។

មើល Seed testing, Primary sample, Composite sample, submitted sample, Working sample.

Sampling: ការជ្រើសរើសគំរូ

ក្នុងបរិបទធនធានជីននេទិក ការប្រើប្រាស់គោលការណ៍និងទ្រឹស្តីនៃវិទ្យាសាស្ត្រជីននេទិកក្រុមពូជ និងវិធី ផ្សេងៗទៀតដែលទាក់ទង ដើម្បីបញ្ជាក់ឱ្យដឹងប្រាកដ តើត្រូវប្រមូលអ្វីខ្លះនិងចំនួនប៉ុន្មានដែលចាំបាច់ដើម្បី សំរេចឱ្យបាននូវចំរុះភាពជីននេទិកដែលមាននៅក្នុងក្រុមពូជមួយ ។

មើល Diversity, Gene conservation, Genetic resource, Representative, Variation.

Sarcotesta: ស្រទាប់ទន់ជ្រាយរបស់សំបកគ្រាប់

ស្រទាប់សាច់ទន់ជ្រាយខាងក្រៅនៃសំបកគ្រាប់ ។

មើល Aril, Drupe, Fleshy fruit, Pulp, Seed coat, Testa, Tegmen.

Saturated (air): ខ្យល់សើម, មានសំណើមផ្អែត

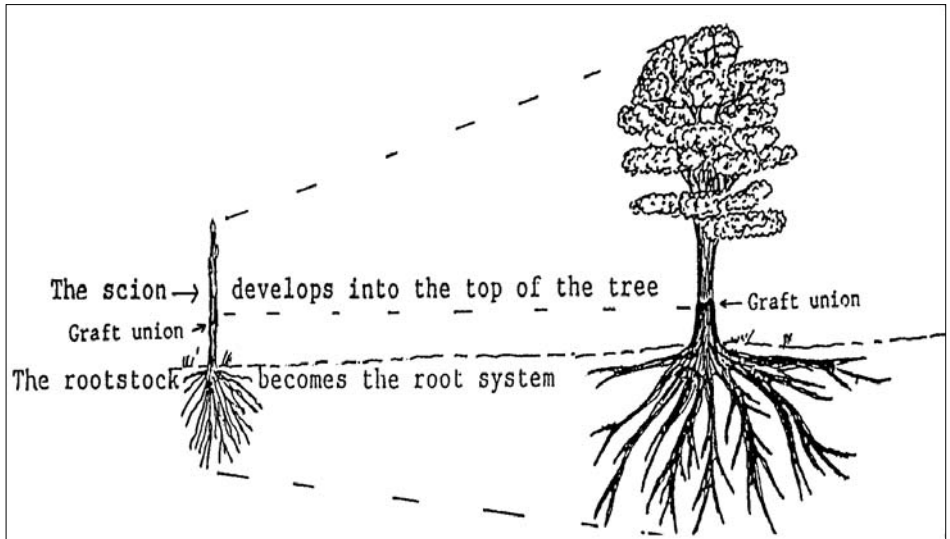
ខ្យល់ដែលមានផ្ទុកចំនួនអតិបរមានៃទឹកនៅសីតុណ្ហភាពណាមួយកំណត់ ។ សំណើមបរិយាកាសផ្អែត គឺ ១០០% ។
មើល Equilibrium moisture content, Relative humidity.

Scarification: ការធ្វើប្រព្រឹត្តកម្មគ្រាប់សំបករឹង (ការធ្វើឱ្យមានស្នាមលើសំបកគ្រាប់)

ការធ្វើឱ្យប្រេះដល់សំបករឹងនៃគ្រាប់ ជាធម្មតា គឺប្រើមេខានិកធ្វើឱ្យសឹកមានស្នាម ឬធ្វើប្រព្រឹត្តកម្មគីមីមួយ
ភ្នែកក្នុងទឹកអាស៊ីដខ្លាំង ដើម្បីបង្កើនលទ្ធភាពជ្រាបទឹកនិងឧស្ម័នរបស់វា ឬដើម្បីកាត់បន្ថយភាពធន់នឹង
មេខានិករបស់វា ។ មើល Dormancy physical-, Hard seed, Permeable, Pre-treatment.

Scion: មែកបំបៅ (ខាងលើ)

ផ្នែកខាងលើ ជារឿយៗ ជាមែកតូចៗ ដែលគេយកទៅផ្សំនៅលើផ្នែកមួយទៀតនៃរុក្ខជាតិដែលមានឫស
ជាប់នឹងដី ។ មើល Grafting, Macropropagation, Root stock, Vegetative propagation.

Scorching: ការរោលភ្លើង

ការដាក់ឱ្យត្រូវសីតុណ្ហភាពយ៉ាងខ្ពស់មួយភ្លែត ឧ: រោលភ្លើង ឬដាក់ក្នុងឡ ដែលគេប្រើសំរាប់ប្រលេះគ្រាប់
ពីផ្លែ ឬ កោនដែលត្រូវការកំដៅខ្លាំង ។ មើល Kiln, Pre-treatment, Serotinous fruits.

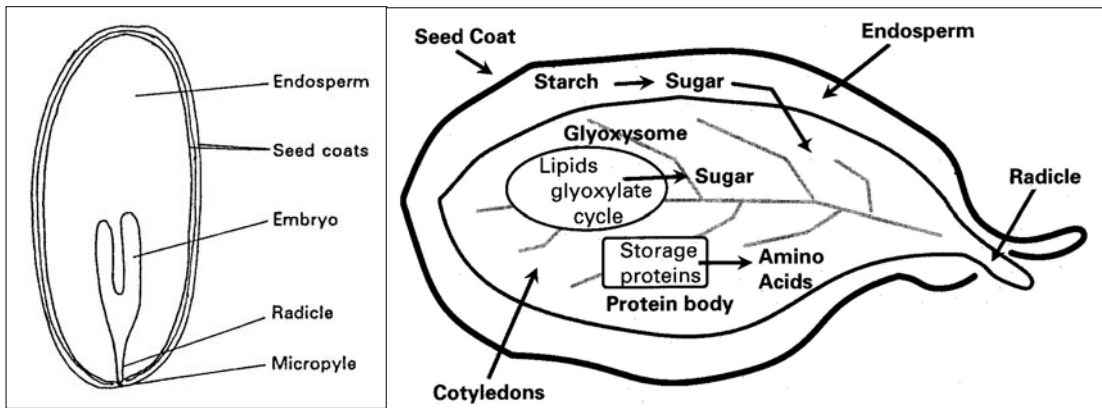
Seasonality: រដូវកាលផ្លែ

រយៈពេលនៃហតុភូតផលិតគ្រាប់ដែលកើតឡើងផ្សាភ្ជាប់យ៉ាងជិតស្និទ្ធនឹងរដូវអាកាសធាតុច្បាស់លាស់
នៅក្នុងឆ្នាំ ឧ: រដូវភ្លៀង រដូវប្រាំង រដូវក្តៅ រដូវរងា ។ ចូរប្រៀបធៀបជាមួយ Periodicity (ខួបចេញផ្លែ
តិចជាឆ្នាំ) ។ មើល Flowering, Fruiting, Periodicity, Phenology.

Seed: គ្រាប់ពូជ

រចនាសម្ព័ន្ធខាងរូបសាស្ត្រដែលរីកចម្រើនពីអូវូលុលបង្កកំណើតនៃពូករុក្ខជាតិមានគ្រាប់។ វាមានអមប្រីយ៉ូដែលវិវត្តទៅជារុក្ខជាតិថ្មី ហើយជាធម្មតា អែនដូស្តីមក្លាយទៅជាអាហារចិញ្ចឹម។ គ្រាប់ពូជស្រោបដោយសំបកការពារខាងក្រៅ ឬគេហៅថាតេស្តី(testa)។ នៅក្នុងន័យទូលាយ ពាក្យថា“គ្រាប់ពូជ” គឺសំដៅទៅលើឯកត្តាពង្រាយគ្រាប់ ឧ៖ ចំពោះផ្លែមិនប្រេះ រួមមានទាំងគ្រាប់និងសំបកផ្លែដែលនៅស្រោបជាប់គ្រាប់រហូតដល់ពេលប្រមូលនិងការប្រលេះទុកដាក់។ ចំពោះផ្លែប្រភេទជ្រូប(drupe) ពាក្យគ្រាប់ពូជសំដៅទៅលើគ្រាប់រួមទាំងអែនដូខាប(សំបកគ្រាប់)ស្រោបពីក្រៅ។

មើល Double fertilization, Endosperm, Pretreatment, Germination, Zygote.

Seed bearing organ: សរីរាង្គស្រោបគ្រាប់

ជាពាក្យប្រើទូទៅសំដៅទៅលើរចនាសម្ព័ន្ធស្រោបគ្រាប់ជិតនៅក្នុងពូករុក្ខជាតិមានគ្រាប់ ដែលមានផ្លែនៃពូករុក្ខជាតិគ្រាប់ជិត (angiosperms)(ប្រភេទផ្លែពិត និងពហុផ្លែ) ហើយនិងប្រភេទផ្លែកោន និងរចនាសម្ព័ន្ធផ្សេងៗនៅក្នុងពូករុក្ខជាតិគ្រាប់ស្រាត (gymnosperms) ។

មើល Cone, Fruit, Gyninosperm.

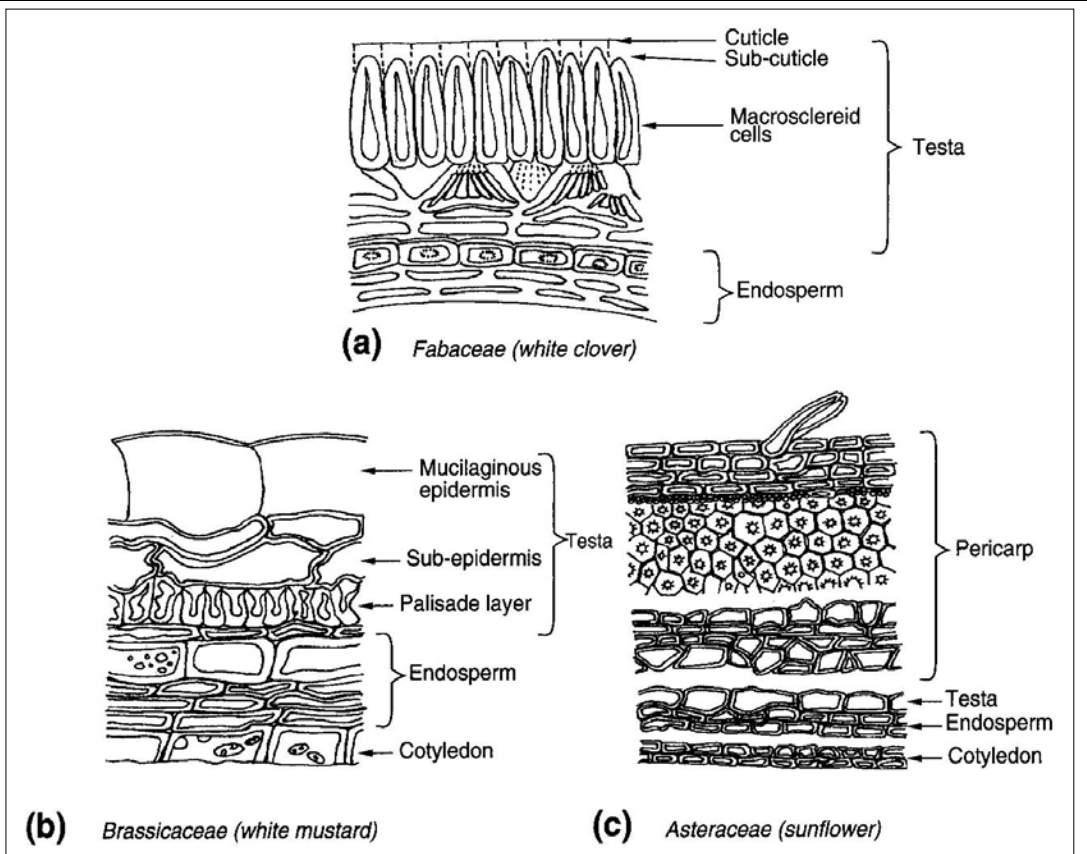
Seed borne pathogen: មេរោគគ្រាប់ពូជ

អតិសុខុមប្រាណដែលបង្ករោគមួយ ដែលមាននៅក្នុងគ្រាប់ លើគ្រាប់ ឬជាមួយគ្រាប់ មិនថាវាបណ្តាលឱ្យគ្រាប់ខូចខាត ឬអត់នោះទេ។ ចូរប្រៀបជាមួយពាក្យ Seed transmitted pathogen ។ មើល Pathogen.

Seed coat: សំបកគ្រាប់

ស្រទាប់ក្រៅការពារគ្រាប់ដែលកើតចេញពីអ៊ីនតេហ្សូមីន្តរបស់អូវូលុល។ កាលណាសំបកគ្រាប់គេអាចសំគាល់ឃើញមាន ២ស្រទាប់នោះ ស្រទាប់ខាងក្រៅ គេហៅថា តេស្តី (testa) និងស្រទាប់ខាងក្នុង ហៅថាតេហ្ស៊ីមីន (tegmen) ។ កាលណា សំគាល់ឃើញមានតែ១ស្រទាប់ គេហៅថាតេស្តី។

មើល Sarcotesta, Tegmen, Testa, Legume seed.

Seed collection area: តំបន់ផលិតគ្រាប់ពូជ

ជាតំបន់មួយមានព្រំប្រទល់ច្បាស់លាស់ និងរយៈកំពស់កំណត់ ដែលនៅក្នុងនោះ ប្រភេទដី និងអាកាសធាតុ មានឯកសណ្ឋានគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការបង្ហាញពីភរិយភាពខ្ពស់នៃការបន្តពូជក្នុងប្រភេទបរិស្ថានតែមួយ ។
 មើល Ecotype, Origin, Provenance, Seed collection zone, Seed orchard, Seed production area, Source-identified seed.

Seed (collection) zone: តំបន់គ្រាប់ពូជ តំបន់ប្រមូលគ្រាប់ពូជ

តំបន់នៃដើមឈើដែលមានសមាសភាពជីននេទិកឯកសណ្ឋាន (ពូជ) ដែលកំណត់យក ដោយការសាកល្បងដាំ កូនមកពីប្រភពគ្រាប់ពូជផ្សេងៗ ។ ជាធម្មតា តំបន់ប៉ុន្តែ វាមានព្រំប្រទល់ភូមិសាស្ត្រច្បាស់លាស់ ដូចជា អាកាសធាតុ និងលក្ខខណ្ឌដុះលូតលាស់ ។ ពូជភូមិសាស្ត្រតែមួយ អាចចែកចេញជាតំបន់ច្រើន ។
 មើល Geographic race, Provenance, Seed collection area, Seed deployment zone, Seed source.

Seed crop: ផលគ្រាប់មួយរដូវ

ផលិតកម្មគ្រាប់សរុបក្នុងរដូវផ្លែ/គ្រាប់កំណត់មួយ ។

មើល Harvestable seed crop, Fruiting, Masting, Periodicity.

Seed deployment zone: តំបន់ដាំគ្រាប់ពូជណាមួយ

ជាតំបន់ដែល គេអាចដាំគ្រាប់ពូជដែលបានមកពីតំបន់ពិសេសណាមួយ ។

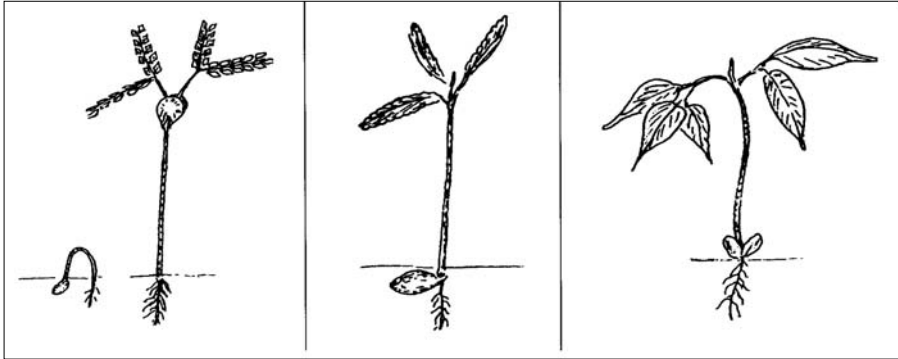
មើល Seed collection zone.

Seed handling: ការប្រមូលទុកដាក់គ្រាប់ពូជ

វិធីសាស្ត្រប្រតិបត្តិលទ្ធកម្មគ្រាប់ពូជតាំងពីការប្រមូលរហូតដល់សាបគ្រាប់ ។ ជួនកាល គេប្រើមានន័យដូចលទ្ធកម្មគ្រាប់ពូជដែរ(seed procurement) ប៉ុន្តែជាទូទៅ វាគ្របដណ្តប់លើពេលវេលាវែងជាង ឧ: បច្ចេកទេសសាប ។ មើល Procurement, seed-.

Seedling: កូនឈើ (បណ្តុះពីគ្រាប់)

រុក្ខជាតិមួយដែលបណ្តុះពីគ្រាប់ ដែលខុសពីរុក្ខជាតិបណ្តុះពីសរីរាង្គលូតលាស់ ។ កូនឈើដែលបណ្តុះពីសរីរាង្គលូតលាស់ ហៅថា កំណាត់មែក(cuttings) កូនស្តុំ(stumps) ឬកូនឈើតូច(plantlets) អាស្រ័យទៅតាមវិធីបណ្តុះ ។ មើល Embryo, Epigeal germination, Hypogeal germination, Propagule.

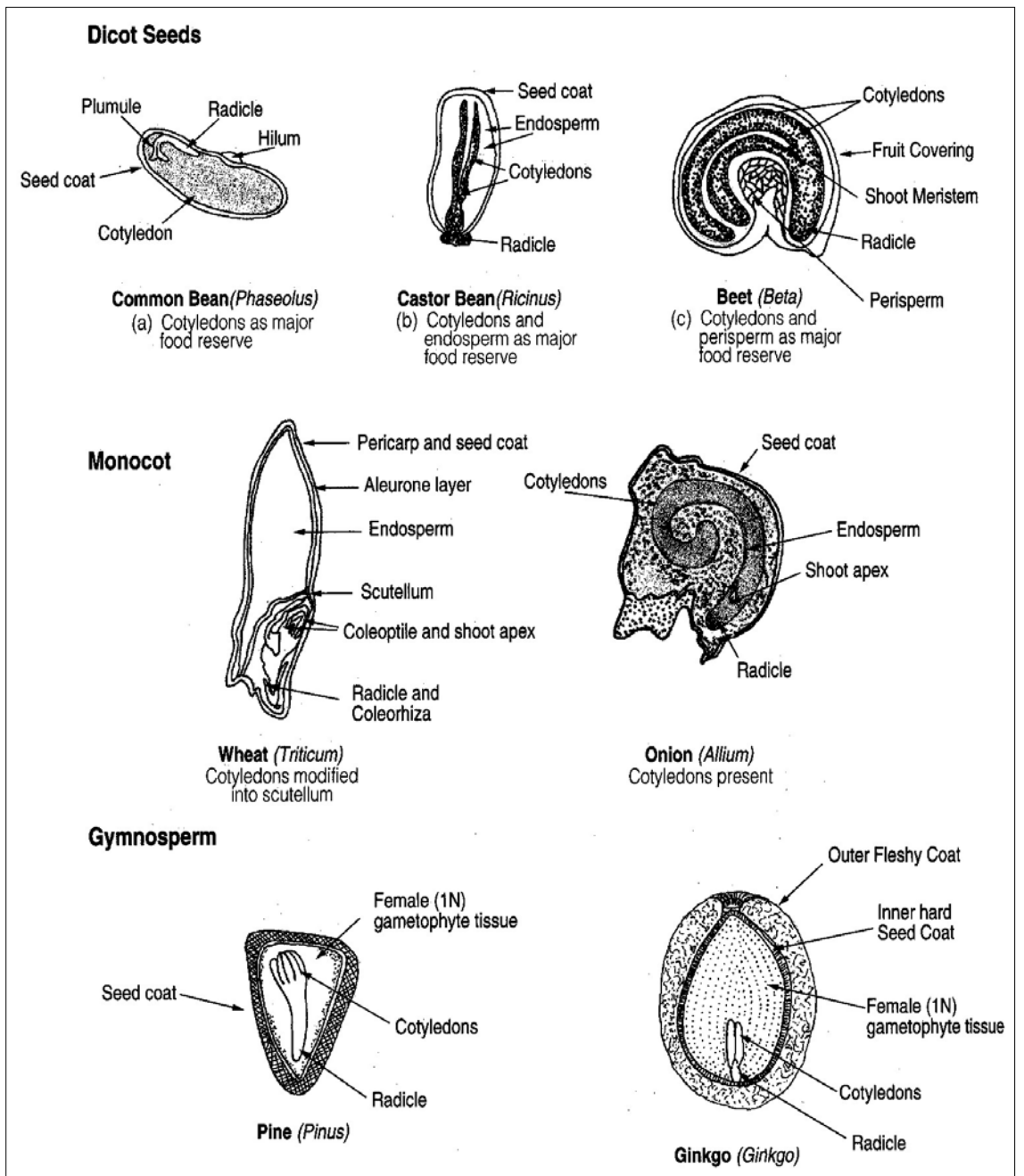

Seed lot: កញ្ចប់គ្រាប់

បរិមាណមួយនៃគ្រាប់ពូជនៃប្រភេទពូជតែមួយ មានប្រភពកំណើត ថ្ងៃខែឆ្នាំប្រមូល និងប្រវត្តិរៀបចំទុកដាក់តែមួយ និងបានឱ្យអត្តសញ្ញាណ ដាក់លេខតែមួយ ។

មើល Certified tree seed, Experimental design, germination test, Origin, Provenance, Forest reproductive material.

Seed morphology: រូបសាស្ត្រគ្រាប់ពូជ

Seed orchard (OS): ចំការផលិតគ្រាប់ពូជ

ចំការលើមួយដែលដាំពី កូនផ្សាំ ឬកូនលើដុះពីគ្រាប់ ដែលផលិតពីដើមលើជំរើស និងដឹងគុណភាពជិននេ ទឹករបស់វា។ ចំការពូជនេះត្រូវបានដាក់ឱ្យនៅដាច់ឆ្ងាយពីគេ ដើម្បីកាត់បន្ថយការរាយលំអងមកពីខាង ក្រៅដោយកាប់ដកហូតចេញដើមណាដែលគេមិនចង់បាន ហើយថែទាំសំរាប់ផលិតគ្រាប់ឱ្យបានឆាប់ និង ច្រើន។

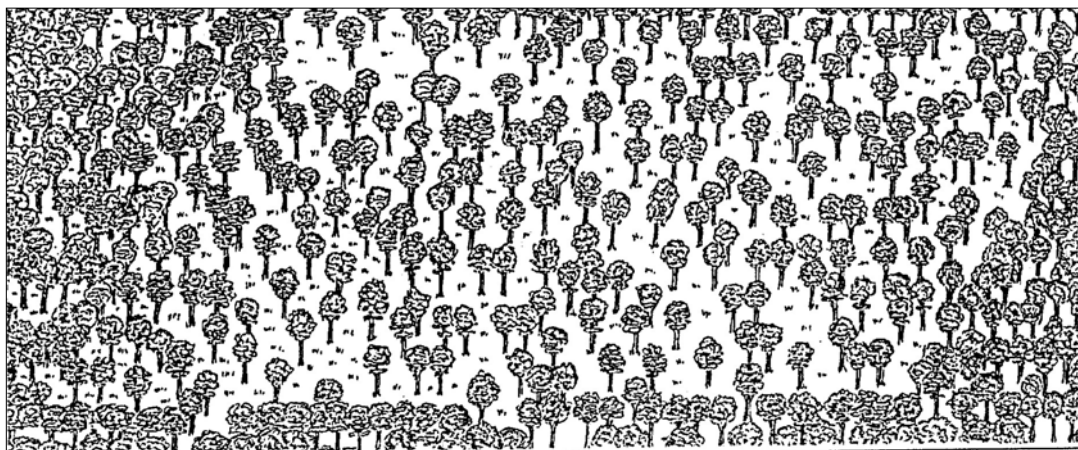
- Seedling seed orchard (SSO): **ចំការពូជដាំពីគ្រាប់:** ចំការពូជដែលគេដាំពីគ្រាប់ពូជដែលប្រមូលពីដើមមេបាជំរើស ដែលរោយលំអងដោយធម្មជាតិឬក្រោមការត្រួតពិនិត្យ ។
- Clonal seed orchard (CSO): **ចំការពូជដាំពីកូនផ្សារ:** ចំការពូជដែលដាំពីកូនផ្សារដែលផលិតពី ការបំបៅ ខ្លែង កំណាត់ឬស ។
- Extensive seedling seed orchard (ESSO): **ចំការពូជដាំពីគ្រាប់ពូជជំរើសច្រើនអំបូរ:** ចំការពូជដែលដាំពីកូនឈើជំរើសយ៉ាងពិសេស ដែលផលិតចេញពីគ្រាប់ពូជលាយចម្រុះគ្នាស្មើសាច់ ដែលប្រមូលពីដើមមេបាជំរើស យ៉ាងតិច ៦០ដើម (សមត្ថភាពបង្កាត់ខ្ពស់) ហើយធ្វើការកាប់ជ្រើសរើសបណ្តើរៗ ។ អត្តសញ្ញាណអំបូរមិនត្រូវបានគេរក្សាទុកនៅទីចំការទេ ។

មើល Breeding arboretum, Certified tree seeds, Clone, Isolation, Pollen dilution zone, Seed production area, Selected tree seeds.

Seed production area (SPA): តំបន់ផលិតគ្រាប់ពូជ

ក៏ដូចជាពាក្យ seed stand (ព្រៃពូជ/ដើមពូជ)ដែរ ។ ដើមពូជវិជ្ជមាន ដែលជាទូទៅ បង្កើនគុណភាព និងបើករហាល ដោយការកាប់ដកហូតនូវដើមណាដែលគេមិនចង់បាន ហើយបន្ទាប់មកថែទាំពួកវាឱ្យផលិតគ្រាប់ពូជឱ្យបាន ឆាប់និងច្រើន ។

មើល Buffer area, Provenance, Recurrent selection, Roguing, Seed orchard, Seed collection area, Source-identified tree seeds, Stand.

Seed Production Area without pollen dilution zone. The SPA is selected as a core of a large stand of good phenotype individuals.

Seed quality: គុណភាពគ្រាប់

ជាពាក្យន័យទូទៅដែលអាចទាក់ទងនឹង ភាពសុទ្ធ គុណភាពសរីរៈ (សមត្ថភាពដណ្តុះ ភាពរឹងមាំ) និងគុណភាពហ្វីណិចែបរបស់កញ្ចប់គ្រាប់មួយ ។ មើល Seed testing.

Seedling seed orchard: ចំការពូជដាំពីគ្រាប់

មើល Seed orchard.

Seed source: ប្រភពគ្រាប់ពូជ

តំបន់ដែលកញ្ចប់គ្រាប់ពូជមួយត្រូវបានគេប្រមូលមក ក៏ដូចជាគ្រាប់ពូជនៃតែម្តង។ មើល Geographic race, Local seed source, Provenance, Seed collection area, Source-identified tree seed.

Seed stand: ដើមមេ ដើមពូជ

ដើមពូជនៃបណ្តាដើមឈើដែលកំពុងដុះនៅក្នុងតំបន់ផលិតគ្រាប់ពូជមួយ។

មើល Seed production area, Stand.

Seed testing: ការពិសោធន៍គ្រាប់ពូជ

ការត្រួតពិនិត្យគុណភាពសរីរៈរបស់គ្រាប់នៃកញ្ចប់គ្រាប់ពូជមួយ ជាធម្មតា វាមាន៤ផ្នែកម៉េចីកុំ ពោលគឺ ភាពសុទ្ធ ទំងន់គ្រាប់ បន្ទុកសំណើម និងលទ្ធភាពរស់ឬភាពរយដំណុះ។ ជួនកាលអាចមានផ្នែកម៉េចីសេសមួយទៀត ដូចជា ការពិសោធន៍ភាពរឹងមាំ ឬសុខភាព។ ច្បាប់គំរូនិងនីតិវិធីសំរាប់ធ្វើការពិសោធន៍គ្រាប់ចេញដោយ ISTA (Europe) ឬ AOSA (America) ។

មើល AOSA, ISTA, Sample, Submitted sample, Germination test, Viability, Thousand grain weight, Moisture content, Seed weight, Purity, Health test.

Seed-transmitted pathogen: មេរោគចំលងពីគ្រាប់ពូជ

អតិសុខុមប្រាណចំលងមួយដែលមាននៅក្នុង លើ ឬជាមួយគ្រាប់ពូជ ដែលមានសក្តានុពលបណ្តាលឱ្យកើតជំងឺដល់កូនឈើ ឬរុក្ខជាតិ ប៉ុន្តែមិនបណ្តាលធ្វើឱ្យខូចដល់គ្រាប់ពូជនេះទេ។ ចូរមើលប្រៀបធៀបពាក្យ

Seed- borne pathogen (មេរោគគ្រាប់ពូជ) ។ មើល Health test, Pathogen, Phytosanitary.

Seed weight: ទំងន់គ្រាប់

ទំងន់គ្រាប់ត្រូវបានបង្ហាញជាចំនួននៃគ្រាប់ក្នុងមួយខ្នាតទំងន់(ជាធម្មតាគិតជាគីឡូក្រាម) នៃកញ្ចប់គ្រាប់។ វិធីមួយទៀត គឺគិតជាទំងន់ក្នុង១០០០គ្រាប់ ដែលគិតជាក្រាមក្នុង១០០០គ្រាប់សុទ្ធ។

មើល Seed testing, Thousand grain weight.

Seed year: ឆ្នាំសំបូរផលគ្រាប់

យោងទៅតាមប្រភេទពូជខ្លះ ជាពិសេសដើមឈើដែលផលិតគ្រាប់/ផ្លែមិនទៀងទាត់ ឬយូរៗម្តង ឆ្នាំដែលវាផ្តល់ផលគ្រាប់ច្រើនគ្រប់គ្រាន់។ មានប្រភេទដើមផ្តល់គ្រាប់ពូជទៀងទាត់ជាច្រើន ដែលផលគ្រាប់ច្រើនក្រែលែងនៅក្នុងឆ្នាំសំបូរផលរបស់វា។ ដូចពាក្យ Mast year ។

មើល Gregarious flowering, Masting, Periodicity.

Seed zone: តំបន់គ្រាប់ពូជ (ដែលត្រូវគ្នា)

មើល Seed collection zone.

Selected reproductive material: ជម្រើស (ជំរើស)សំភារៈបន្តពូជ

សំភារៈបន្តពូជដើមឈើព្រៃដែលយកមកពីសំភារៈមូលដ្ឋានដែលបានអនុម័តឱ្យចុះបញ្ជីនៅក្រោមច្បាប់ស្តីពីសំភារៈបន្តពូជដើមឈើព្រៃ (Forest Reproductive Material-FRM) ។

មើល Certified tree seed, Forest reproductive material, Selected tree seeds.

Selected tree seeds: គ្រាប់ពូជពីដើមមេជម្រើស

គ្រាប់ពូជដែលបានប្រមូលពីបណ្តាដើមឈើដែលគេបានធ្វើការជ្រើសរើសយ៉ាងហ្មត់ចត់យកលក្ខណៈ ឬគុណសម្បត្តិហ្វីណីថែបដែលអាចមានជាគង្គី ឬផ្តែមមិនទាន់បានដាំសាកល្បងកូននៅឡើយ ។ គេត្រូវបញ្ជាក់ប្រភព និងរយៈកំពស់ ។

មើល Certified tree seeds, Provenance, Seed production area, Seed orchard, Selected reproductive material, Select, superior or plus tree, Source identified tree seed.

Selection: ការជ្រើសរើស

ជារឿយៗន័យរបស់វាគឺសំដៅទៅលើការជ្រើសរើសដោយសិប្បនិម្មិត ដែលជាការជ្រើសរើសធ្វើដោយអ្នកបង្កាត់ពូជឯកត្តៈសំរាប់វប្បកម្ម(បណ្តុះពូជ) ពីក្រុមពូជធំជាង ។ ការជ្រើសរើសនេះប្រហែលជាមើលលើលក្ខណៈរូបរបស់ដើមឈើផ្ទាល់(ហ្វីណីថែប) ឬកូនរបស់ដើមឈើ ឬព្យាតិសន្តានរបស់វា(ជីណីថែប) ។

មើល Character, Dysgenic selection, Eugenic, Evolution, Genotype, Natural selection, Phenotype, Progeny test, Select, superior or plus tree.

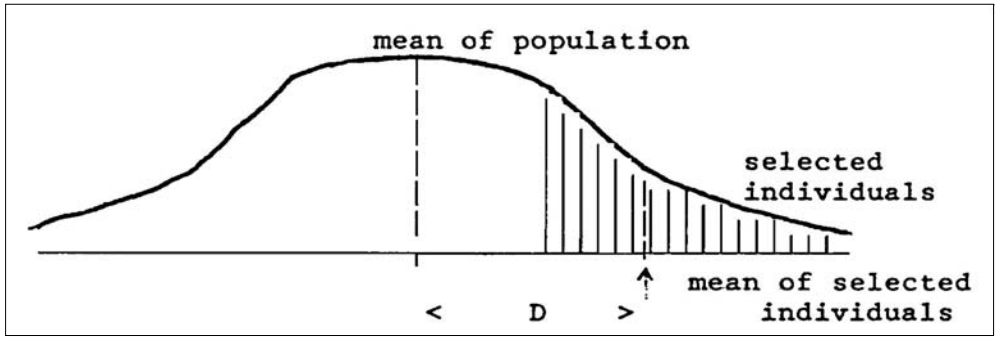
Selection criteria: លក្ខណៈវិនិច្ឆ័យក្នុងការជ្រើសរើស

ប្រភេទនិងអាទិភាពនៃបណ្តាលក្ខណៈរបស់បណ្តាដើមឈើណាដែលគេជ្រើសរើសសំរាប់បង្កាត់ពូជ ។ ចំពោះដើមឈើព្រៃ ជារឿយៗ ការលូតលាស់លឿន និងភាពត្រង់ ជាលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យជ្រើសរើសសំខាន់បំផុត ។

មើល Character, Grading, Selection, Select, superior or plus tree, Selection index.

Selection differential: តំលាតលក្ខណៈជម្រើស

ចំពោះលក្ខណៈរបស់ឯកត្តៈ ភាពខុសគ្នារវាង លក្ខណៈមធ្យមរបស់ក្រុមពូជទាំងមូល និងមធ្យមរបស់ក្រុមដើមដែលបានជ្រើសរើស ។ មើល Genetic response, Regression system, Selection, Selection intensity, Selection index.

Selection index (=index selection): សន្ទស្សន៍ជម្រើស

ទំរង់មួយនៃការជ្រើសរើសពហុលក្ខណៈដែលសរុបបញ្ចូលគ្នានូវព័ត៌មានស្តីពីលក្ខណៈទាំងអស់ដែលមានប្រយោជន៍ទៅជាសន្ទស្សន៍មួយ។ ធ្វើបែបនេះ ទើបអ្នកបង្កាត់ពូជអាចកំណត់ពិន្ទុសាមញ្ញមួយដាក់ឱ្យឯកត្តៈនីមួយៗផ្អែកទៅលើលទ្ធភាពតំណពូជ និងសារប្រយោជន៍សេដ្ឋកិច្ច។ សន្ទស្សន៍ជម្រើស “ I ” ត្រូវបានគណនា: $I = a \times X + b \times Y + c \times Z$ ។ល។ ដែល

X, Y, Z ។ល។ ជាតំលៃដែលគេបានស្មានឬវាស់លក្ខណៈរបស់ឯកត្តៈ(មាឌ ភាពត្រង់ ។ល។) ហើយ a, b, c ។ល។ ជាមេគុណថេរដែលបានគណនាផ្អែកលើមូលដ្ឋាននៃលទ្ធភាពតំណពូជ និងសារប្រយោជន៍សេដ្ឋកិច្ច។ មើល Character, Heritability, Independent culling, Regression system, Selection differential, Tandem selection.

Selection intensity: អ៊ិនតេនស៊ីតេនៃជម្រើស (អាំងតង់ស៊ីតេនៃជម្រើស)

សមាមាត្រនៃបណ្តាឯកត្តៈនៅក្នុងក្រុមពូជដែលគេជ្រើសរើសសំរាប់ធ្វើការបង្កាត់។ មើល Genetic gain, Selection differential.

Select, superior or plus tree: ជ្រើសរើស ដើមឈើវិជ្ជមាន ឬគុណភាពល្អជាងគេ

ដើមឈើមួយដែលគេបានចាត់គុណភាព និងផ្តល់អនុសាសន៍ឱ្យប្រើប្រាស់ក្នុងការផលិតឬធ្វើចំការបង្កាត់ពូជ។ វាមានហ្វីណូទែបល្អជាងគេខាងការលូតលាស់ ទំរង់ដើម គុណភាពឈើ ឬបណ្តាលក្នុងផ្សេងៗទៀតដែលគេចង់បាន និងមានលទ្ធភាពអាចផ្សំបាន។ វាអាចមិនទាន់ត្រូវបានគេធ្វើការពិសោធន៍មើលអំពីតំលៃជិននេទិករបស់វា ប៉ុន្តែគេគិតថា វាអាចមានជិននេទិកថែបមានលក្ខណៈសម្បត្តិខ្ពស់ និងមានលទ្ធភាពតំណពូជខ្ពស់។ មើល Candidate tree, Comparison or check tree, Elite tree, Plus, Progeny test, Selection, Selection index.

Self-incompatibility (self sterility):

ភាពបរាជ័យរបស់ហ្គាមិត(កោសិកាបន្តពូជ) ដែលផលិតចេញពីដើមឈើតែមួយ ដើម្បីបង្កើតឱ្យបានអមប្រីយ៉ូមានជីវិតមួយ។ មើល Dioecious, Inbreeding, Incompatibility, Protandry, Protogyny, Self pollination, Sterility.

Selfing: **ការរោយលំអងលើខ្លួនឯង** មើល Self pollination.

Self-pollination: **ការរោយលំអងលើខ្លួនឯង**

ការរោយលំអងរបស់ផ្កាមួយ ជាមួយលំអងមកពីដើមឈើតែមួយ ឬដើមផ្សំ(កូន) ។ កូនវាគេឱ្យឈ្មោះថា “self” “កូនខ្លួនឯង” ។ ពាក្យន័យផ្ទុយ Cross pollination (ការរោយលំអងឆ្លងគ្នា) ។
មើល Inbred line, Inbreeding.

Self-pruning ability: **លទ្ធភាពក្រីមែកខ្លួនឯង**

សមត្ថភាពរបស់ដើមឈើមួយជំរុះមែកតូចខាងក្រោម ។ លក្ខណៈនេះអាចត្រូវបាន និងគេជ្រើសរើសយក ចំពោះប្រភេទពូជមួយចំនួន ។ មើល Character, Selection criteria.

Semi-permeable: **អាចជ្រាបបានម្តងខ្លះ**

អាចជ្រាបបានតែម្តងខ្លះប៉ុណ្ណោះ ។ មើល Impermeable, Permeable.

Sepal: **ត្របកផ្កា** មើល Flower

Serotinous: **ដែលចេញផ្កា-ផ្លែយឺត**

ការយឺតយ៉ាវ ជាពិសេស ប្រើសំដៅលើប្រភេទរុក្ខជាតិ ឬឯកត្តៈណាដែលចេញផ្កាឬផ្លែយឺតក្នុងរដូវ និងប្រើ សំដៅលើផ្លែ ឬកោនដែលនៅរក្សាលើដើមមិនបើកចំហអស់ពេល១ឆ្នាំ ឬច្រើនឆ្នាំ ឧ: *Pinus contoria* ។
ប្រភេទផ្លែត្រូវការកំដៅ ជាធម្មតា ត្រូវការសីតុណ្ហភាពខ្ពស់សំរាប់ប្រេះ/បើក ដើម្បីជំរុះគ្រាប់ ។
មើល Case hardening, Extraction, Kiln, Scorching.

Sexual reproduction: **ការបន្តពូជតាមភេទ**

ការបង្កើតឡើងនូវឯកត្តៈថ្មីនៃប្រភេទពូជមួយដោយការរលាយចូលគ្នារបស់ហ្គាមីតហាប៉ូផ្លូអ៊ីតធម្មតា២ដើម្បី បង្កើតសាយហ្គូតឌីផ្លូអ៊ីតមួយ ។ ពាក្យន័យផ្ទុយ asexual ឬ vegetative reproduction-ការបន្តពូជគ្មាន ភេទ ឬតាមសិរិវាងពូជលាស់ ។ មើល Double fertilization, Fertilization, Meiosis, Zygote.

Sexual circle (of gymnosperm): **វដ្តបន្តពូជ (នៃរុក្ខរុក្ខជាតិត្រាប់ស្រាត)**

មើលរូបនៅទំព័រ ១៧៧ ។

Siblings (sibs): **ការជាប់សាច់ញាតិ, បងប្អូន**

ក្រុមមួយនៃបណ្តាឯកត្តៈនៅក្នុងអំបូរមួយ ។ ជាប់សាច់ញាតិសុទ្ធ មានមេបាទាំងសងខាង ជាប់សាច់ញាតិ ពាក់កណ្តាល គឺមានមេបាតែម្ខាង ។ មើល Family, Pedigree.

Simple fruit: **ផ្លែទោល**

ផ្លែដែលវិវត្តន៍ពីកែសរញីនៃផ្កាទោលដែលកើតទៅជាផ្លែទោល ឧ: ប្រភេទផ្លែហ្វូស៊ីយ៉ូល ប៊េរី ឬខាបស៊ូល ។

ចូរមើលប្រៀបធៀបពាក្យ Multiple fruit (ប្រភេទពហុផ្លែ) និង Aggregate fruit (ប្រភេទផ្លែចម្រុះ) ។
 មើល Compound fruit, Compound pistil, Flower, Dry fruit, Fleshy fruit, Fruit, Pistil.

Simple leaf: ស្លឹកទោល មើលរូបនៅទំព័រ១៦៩-១៧២ ។

Simple Mendalian inheritance: ច្បាប់តំណពូជមែនដែល

ការទទួលមរតកជំនមានលក្ខណៈអាចកំបាំង ដូចជាមានវត្តមានឬអវត្តមានរបស់ភិកមិន្ត (ជាតិពណ៌) (pigment) ។ ការទទួលមរតកនេះត្រូវបានត្រួតត្រាដោយជំនមួយ ឬជំនសំខាន់ពីរបី ។ ប្រសិទ្ធិភាពរបស់វាមិនជាប់លាប់ទេ ហើយគេអាចរកឃើញច្បាស់តាមឯកត្តៈនីមួយៗ ។ ទូរលេខបង្ហាញពីការផ្សំផ្គុំរបស់ មេបាហេតិវិសាយហ្គូតដែលមានជំន “A” ជាជំនលប់ និង a ជាជំនអស់ ។ កោសិកាភេទមានផ្ទុកជំន A ឬ a ។ លទ្ធផលនៃការផ្សំផ្គុំហ្គីណីតិចប្រភេទដូចតទៅ: ហ្គូម៉ូសាយហ្គូត AA=25% ហេតិវិសាយហ្គូត Aa=50% និងហ្គូម៉ូសាយហ្គូត aa=25% ពោលគឺ:

រហូយជំនណីតិចប្រភេទ AA:Aa:aa = 1:2:1

រហូយហ្គីណីតិចប្រភេទ A:a = 3:1

ហ្គូម៉ូត	A	a
A	AA	Aa
a	Aa	aa

បើសិនជំនហេតិវិសាយហ្គូតឯករាជ្យ២មានជាប់ពាក់ព័ន្ធគ្នា ឧ: “A” និង “B” ភាពជាហេតិវិសាយហ្គូតគឺ AaBb ។ លទ្ធផលនៃការផ្សំផ្គុំជំនណីតិចប្រភេទ AABB:AABb:AAbb:AaBB:AaBb:Aabb:aaBB:aaBb:aabb = 1:2:1:2:4: 2:1:2:1 រហូយហ្គីណីតិចប្រភេទ AB:Ab:aB:ab = 9:3:3:1

មើល Allele, Mendel’s principles, Quantitative inheritance.

Single-pair mating: ការបង្កាត់គូម្ខាង

ការរៀបចំគ្រោងការណ៍បង្កាត់វង្សរាលីពេញលេញ ដែលក្នុងនោះ មេបាធិមួយៗត្រូវបានបង្កាត់ជាមួយសមាជិកម្ខាងទៀតរបស់ក្រុមពូជ ។ ការបង្កាត់នេះបង្កើតបានជាចំនួនអតិបរមានៃអំបូរមិនជាប់សាច់ញាតិគ្នានៅក្នុងជំនាន់នីមួយៗ ជាមួយ និងចំនួនអតិបរមានៃការបង្កាត់គ្នាទៅវិញទៅមក ។

		ឈ្មោល									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
♀?	1		x								
	2										
	3				x						
	4										
	5						x				
	6										
	7								x		
	8										
	9										x
	10										

មើល Complete pedigree design, Controlled pollination, Diallel, Factorial design, Incomplete pedigree design, Mating design, Nested design.

Smear (squash): វិធីសង្កត់បំបែកជាលិកា

ការរៀបចំមួយភ្លែត និងការដាក់ពណ៌ក្នុងការសិក្សាគ្រូម៉ូសូម ដោយការប្រើសម្ពាធសង្កត់ពង្រាបបំបែក ជាលិកាបែកពីគ្នា ។ វិធីនេះ ជាធម្មតា គេធ្វើចំពោះលំអងកោសិកាមេនៅដំណាក់កាលម៉ែអូស៊ីស (Pollen Mother Cells- PMC smears) និងចំពោះគ្រាប់លំអង ចុងបួស និងកោសិកាពូជលាស់ផ្សេងៗទៀតនៅ ដំណាក់កាលម៉ែអូស៊ីស ។ មើល Chromosome, Chromosome number, Meiosis, Mitosis.

Soil seed bank: ធនាគារគ្រាប់ក្នុងដី

គ្រាប់នៅរស់ សំងំ នៃប្រភេទពូជមួយ ឬច្រើន ដែលនៅកប់ក្នុងដីកាន់តែច្រើនឡើង អស់រយៈពេលជាង១ឆ្នាំ ឬច្រើនឆ្នាំ ។ មើល Dormancy, Quiscent.

Somatic cells (=vegetative cells): កោសិកាសូម៉ាទិក (កោសិកាពូជលាស់)

កោសិកាផ្សេងៗនៃអង្គប្រាណ ដែលមិនមែនជាកោសិកាបន្តពូជ(ស្ត័រ ហ្គាមីត) ។ ពាក្យន័យផ្ទុយ reproductive cells -កោសិកាបន្តពូជ ។ មើល Somatic embryogenesis. Somatic mutation.

Somatic embryogenesis: ការបណ្តុះអែមប្រីយ៉ូ

ការវិវត្តន៍របស់អែមប្រីយ៉ូចេញពីកោសិកាសូម៉ាទិកឱ្យផ្គុំអ៊ីតនៅក្នុងសូលូសិន(solution)បណ្តុះ ។ មើល Somatic cells, Tissue culture, Totipotency, Vegetative propagation.

Somatic mutation: ការប្រែប្រួលកោសិកាសូម៉ាទិក (កោសិកាពូជលាស់)

ការប្រែប្រួលខាងជីននេទិកដែលកើតឡើងនៅក្នុងកោសិកាសូម៉ាទិក(ពូជលាស់) ។ វាអាចបណ្តាលឱ្យមាន ភាពមិនប្រក្រតីក្នុងការពូជលាស់ ។ ការប្រែប្រួលទាំងនេះមិនត្រូវបាន លុះត្រាតែជាលិកាប្រែប្រួលនេះលាស់ ទៅជាត្រួយបន្តពូជមួយ (កូនឈើ) ។ មើល Mutation, Mutagen, Somatic cells.

Sound seed: គ្រាប់នៅរស់

គ្រាប់នៅរស់ មានសុខភាពល្អ ដែលមិនមានខូចខាតអ្វីសំខាន់ ។ មើល Health test, Seed testing, Viable seed.

Source identified (tree) seeds: គ្រាប់ពូជដែលមានអត្តសញ្ញាណប្រភព

គ្រាប់ដែលប្រមូលបាន ពីព្រៃពូជធម្មជាតិដែលគេស្គាល់ដើមកំណើតភូមិសាស្ត្រ(ប្រភពនិងរយៈកំពស់) និង បញ្ជាក់ច្បាស់ ឬពីចំការពូជ ឬពីចំការឈើដែលស្គាល់ដើមកំណើតរបស់វា ដែលបានបញ្ជាក់ច្បាស់ដោយ ភ្នាក់ងារផ្តល់វិញ្ញាបនប័ត្រគ្រាប់ពូជ ។

មើល Certified tree seeds, Forest reproductive material, Origin, Provenance, Seed collection area, Seed Orchard, Seed Production area, Selected tree seeds.

Species: ប្រភេទ (ពូជ)

ក្រុមពូជមួយនៃបណ្តាសារពាង្គកាយដែលអាចបង្កាត់គ្នាទៅវិញទៅមកដោយសេរីនៅក្រោមលក្ខខណ្ឌធម្មជាតិ។ ប្រភេទពូជមួយតំណាងឱ្យក្រុមមួយនៃបណ្តាសារពាង្គកាយដែលបានវិវត្តន៍សក្តានុពលពិសេសបន្តពូជរបស់ខ្លួន និងដុះនៅក្នុងតំបន់ភូមិសាស្ត្រមួយ។ ជាធម្មតា ប្រភេទពូជមួយ មិនអាចបង្កាត់គ្នាដោយសេរីជាមួយប្រភេទពូជផ្សេងទេ។ មើល Ecotypic differentiation, Hybrid, Species hybrid, Species test, Taxonomic hierarchy.

Species elimination trial (test): ការដាំសាកល្បងជ្រើសរើស

មើល Species test.

Species hybrid (interspecific hybrid):

កូនដែលផលិតចេញពីការបង្កាត់ពូជ២ប្រភេទ។ មើល Cross-pollination, Hybrid, Hybridization, Sympatric.

Species test (trial): ការដាំសាកល្បងពូជ ការដាំពិសោធន៍ពូជ

ការប្រៀបធៀបក្នុងគ្រោងការណ៍ដាំសាកល្បងយ៉ាងហ្មត់ចត់ល្អមួយ នូវប្រភេទពូជជំរើស ត្រូវបានដាំនៅក្នុងបរិស្ថាន ២ប្រភេទ ឬច្រើន ដើម្បីសិក្សា តើពូជមួយណាដុះកប់ដុះនៅទីចំការណាមួយ។ គេប្រើវិធីសាកល្បងនេះជាមុន ទើបនាំចូលប្រភេទពូជថ្មីមកដាំនៅតំបន់ណាមួយ ហើយធ្វើមុន ឬធ្វើគូបផ្សំការដាំសាកល្បងប្រភពកំណើត។ មើល Exotic, Experimental design, Provenance test, Progeny test.

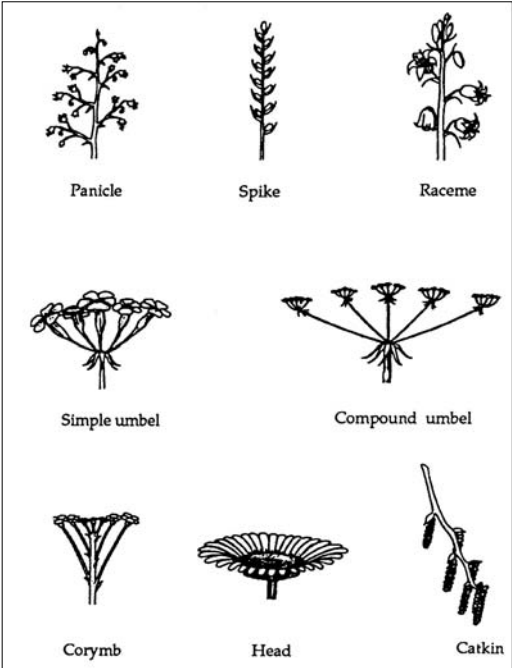
Specific combining ability: លទ្ធភាពបង្កាត់ (ផ្សំផ្គុំ) មធ្យម (ជាក់លាក់)

ការសំដែងឡើងលក្ខណៈជាមធ្យមរបស់កូននៃការបង្កាត់គ្នាមួយរវាងមេបា២ច្បាស់លាស់ដែលខុសពីអ្វីដែលគេរំពឹងទុក ផ្អែកលើមូលដ្ឋាននៃលទ្ធភាពបង្កាត់ទូទៅតែឯង។ លទ្ធផលរបស់វាអាចវិជ្ជមាន ឬអវិជ្ជមាន។

មើល Combining ability, General combining ability, Heterosis, Hybrid.

Spike: ប្រភេទកន្សោមផ្កាស្តែយី ប្រភេទផ្កាស្តែងទោល (កូរ)

ជាប្រភេទផ្កាកន្សោមវែង ដែលមានផ្កាជាប់នឹងស្តែង(គ្មានទងផ្កា) ផ្កាខ្លីនៅគល់ស្តែង។ មើល Inflorescence, Infructescence.

Split block design: ការរៀបចំប្លង់ដាំបែកគ្នា

A	B	E
E	D	C
C	A	B
D	F	D
B	E	A
F	C	F

ការរៀបចំប្លង់ដាំពិសោធន៍ដែលនៅក្នុងនោះគេធ្វើការសាកល្បងច្រើនជាង១៦កត្តា ឧ: ដាក់ជី និងអំបូរ(ពូជ) ។ តំបន់ដាំពិសោធន៍ត្រូវបានចែកចេញជាប្លុក(ពីរ បី) ដែលគេខ្ជិលចែកបន្តទៅទៀត ជាអនុប្លុកដែលផ្សំពីឡូត៍គំរូ(plots) ។ ឡូត៍គំរូត្រូវបានដាក់រាយប៉ាយនៅក្នុងអនុប្លុកហើយអនុប្លុកត្រូវបានដាក់តាំងរាយប៉ាយនៅក្នុងប្លុក ។ ក្នុងរូបភាព វាមាន ៣ប្លុក (៣ជួរឈរ) ប្លុកនីមួយៗ មាន៦អនុប្លុក (A-F) ។ មើល Completely randomized design, Experimental design, Randomized complete block design.

Spore plant: រុក្ខជាតិបន្តពូជដោយស្រ្តី

ក្រុមនៃរុក្ខជាតិថ្នាក់ទាបដែលលក្ខណៈសំខាន់របស់វា គឺការបន្តពូជដោយស្រ្តីមានស្លាប ។ ស្រ្តីជាហាប់ផ្លូអ៊ីតហើយដុះទៅជាហ្គាមីតូផ្សិត(gametophyte)ហាប់ផ្លូអ៊ីត ដែលនៅក្នុងក្រុមនេះ គឺជាពូករុក្ខជាតិឯករាជ្យ (ដែលមិនពឹងពាក់គ្នាទៅវិញទៅមក) ។ ពូករុក្ខជាតិស្រ្តី រួមមានពូកស្នែ និងបណ្តាញជាតិ ។ ពាក្យន័យផ្ទុយ Seed plant (រុក្ខជាតិបន្តពូជតាមគ្រាប់) ។ មើល Gametophyte, Sporophyte.

Sporophyte: ស្រ្តីហ្វូត

ជាឯកត្តាមួយនៃជំនាន់(តំណ) ឌីផ្លូអ៊ីតនៃខួបជីវិតរបស់រុក្ខជាតិមួយ ។ វាជាសរីរាង្គថ្នាក់ខ្ពស់នៃពូករុក្ខជាតិថ្នាក់ខ្ពស់ជាងទាំងអស់ ដែលហ្គាមីតូផ្សិត (ជំនាន់ហាប់ផ្លូអ៊ីត) ត្រូវបានកាត់បន្ថយទៅជាសរីរាង្គអនិស្សរភាពនៅក្នុងពូកស្រ្តីហ្វូត(ថង់អែមប្រិយ៉ូក្នុងពូករុក្ខជាតិ angiosperm) ។ ពូករុក្ខជាតិថ្នាក់ទាបខ្លះ ស្រ្តីហ្វូតត្រូវបានកាត់បន្ថយ ហើយជំនាន់ខ្ពស់ គឺហ្គាមីតូផ្សិត ។
មើល Gametophyte, Female gametophyte, Embryo sac.

Squash test: វិធីពិសោធន៍លទ្ធភាពដំណុះគ្រាប់ (ដោយច្របាច់បំបែកគ្រាប់)

ជាវិធីពិសោធន៍លទ្ធភាពដុះរបស់គ្រាប់ដោយប្រយោលនិងសាមញ្ញមួយ ដែលជាដំបូង គ្រាប់ដាក់ឱ្យស្រូបទឹកបន្ទាប់មកប្រើតំបៀតច្របាច់បំបែកគ្រាប់ដើម្បីពិនិត្យមើលស្ថានភាពរបស់អែមប្រិយ៉ូ ។ ចំនួននៃគ្រាប់ដែលបង្ហាញថា ស្រស់ និងសុខភាពល្អ ក្នុង១ខ្នាតទំងន់នៃគ្រាប់បូកគ្រាប់ស្បៀត(ប្រភេទយូខាលីបតីស) ឬក្នុង ១០០គ្រាប់(ប្រភេទគ្រាប់ធំ) គ្រាន់តែធ្វើការប៉ាន់ស្មានពីលទ្ធភាពដំណុះរបស់វា ។
មើល Seed testing, Viability.

Stamen: កេសរឈ្មោល (លំអងផ្កា)

សរីរាង្គផ្ទុកលំអង ក្នុងពូករុក្ខជាតិគ្រាប់ជិត រួមមានថង់លំអង និងទងកេសរឈ្មោល ។ កេសរឈ្មោលទាំងអស់របស់ផ្កាមួយបង្កើតជា កញ្ចប់កេសរឈ្មោល ។ មើល Flower.

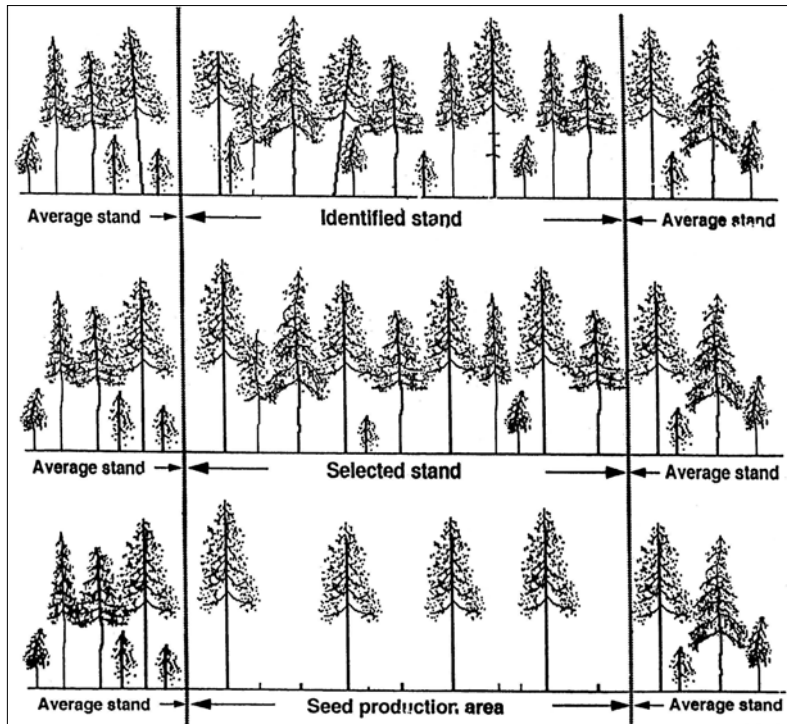
Staminate: ចេញផ្កាឈ្មោល

សរីរាង្គមានតែលំអង (កេសរឈ្មោល) ។ គេអាចប្រើពាក្យនេះសំដៅទៅលើ រុក្ខជាតិឯកត្តៈឈ្មោលនៃពួក រុក្ខជាតិមានភេទដាច់ពីគ្នា ឬផ្កាកន្សោម និង strobili ។

មើល Dichogamy, Dioecious, Flower, Ovulate, Protandry, Pistillate, Strobilus.

Stand: ដើមពូជ ព្រៃពូជ

ក្រុមពូជមួយនៃដើមឈើដែលមានភាពដូចគ្នា ក្នុងសមាសភាព ការផ្សំឡើង ហើយនិងការតំរៀប ខុសប្លែក ពីក្រុមពូជនៅក្បែរៗ ។ មើល Population, Seed production area.

Sterility: ភាពអា អនាម័យ

១. អវត្តមាន ឬភាពខ្វះខាតរបស់លំអង ស៊ុត អែមប្រីយ៉ូ ឬអែនដូស្តីម ដែលស្ទុះដល់ការបន្តពូជតាមភេទ ។
 ២. (អនាម័យ) គ្មានការចំលងមីក្រូសារពាង្គកាយនៅក្នុងការងារទីពិសោធន៍ ដូចជាការបណ្តុះកូនឈើពី ជាលិកា កោសិកា ។ គេអាចធ្វើអនាម័យ ដោយប្រើកំដៅសំលាប់សារពាង្គកាយ (មេរោគ) ណាមួយ ។
- មើល Aseptic culture, Hybrid, Incompatibility, Micropropagation, Self-incompatibility.

Stigma: មាត់កេសរញី ស្និទ្ធម៉ា

ជាផ្នែកមួយរបស់កេសរញី ដែលលំអងត្រូវតែធ្លាក់ទៅលើនោះដើម្បីដុះ និងលូតទៅជួបអូវុលូស ។

មើល Flower, Gynoecium, Pistil, Pollen.

Stock (strain): ពូជ គល់ផ្សំ គល់បំពៅ

- ១. ក្រុមមួយនៃរុក្ខជាតិមានត្រកូលរួមគ្នា ទោះបីមិនខុសប្លែកគ្នាខាងចំណាត់ថ្នាក់ត្រឹមប្រភេទ (species) ផ្សេងៗ ឬពូជ (variety) ក៏ដោយ តែអាចខុសប្លែកគ្នាត្រង់ផលិតភាព ភាពមាំមួន ភាពធន់នឹងជំងឺ ឬលក្ខណៈផ្សេងៗនៃ ecology (បរិស្ថាន) ឬសិរិះសាស្ត្រ ។
- ២. ន័យដូច rootstock-ឬសផ្សំ/គល់ផ្សំ ។
មើល Line, Rootstock, Stand, Variety.

Stone: ប្រភេទគ្រាប់ថ្ម (រឹងដូចថ្ម)

ពាក្យន័យទូទៅ សំរាប់អែនដូខាប(សំបក)រឹងនៃប្រភេទផ្លែខ្លះដែលមានគ្រាប់ខាងក្នុង ដូចជា Pyrene ។
មើល Drupe, Kernel.

Stool (plants): រុក្ខជាតិត្រូវបានកាត់តម្រឹម

ន័យដូច Hedged plants ។ មើល Hedging

Storability: លទ្ធភាពរក្សាទុកបាន

រយៈពេលនៃសក្តានុពលជីវិតរបស់គ្រាប់នៅក្រោមលក្ខខណ្ឌស្តុកទុកសមរម្យ ។
មើល Longevity, Ageing, Deterioration, Orthodox seed.

Strangulation: ការរាំងស្ទះទឹក និងសារធាតុចិញ្ចឹម

ការស្ទះដំណើរឆ្លងកាត់របស់ទឹក និងសារធាតុចិញ្ចឹមនៅប្រទាប់ខាមបៀម(Cambium-ស្រទាប់ក្រោមសំបក) ការដោយការរួមតូច(ខ្លីប) របស់សំបកឈើ ។ ការធ្វើឱ្យរាំងស្ទះដល់ដំណើរជាតិទឹក និងសារធាតុចិញ្ចឹមនេះ ដែលគេប្រើ ធ្វើជាកត្តាសំរាប់ជំរុញឱ្យឆាប់ចេញផ្កា ។
មើល Flower induction, Girdling.

Stratification: វិធីធ្វើប្រព្រឹត្តកម្មដាក់សំដីលជាស្រទាប់

ការធ្វើប្រព្រឹត្តកម្មគ្រាប់សំដី ដោយដាក់វាឱ្យស្រូបសំណើមមួយរយៈពេលនៅក្នុងសីតុណ្ហភាពណាមួយ ។ ការដាក់វាជាស្រទាប់ថ្នាក់ឱ្យត្រូវសំណើមត្រជាក់ ផ្អែកតាមការធ្វើប្រព្រឹត្តកម្មតាមប្រពៃណីនៃគ្រាប់នៅតំបន់ត្រជាក់បង្អួរ ដោយដាក់គ្រាប់សើមនៅក្នុងលក្ខខណ្ឌត្រជាក់(ដើមឡើយ ដាក់វាជាស្រទាប់ឆ្លាស់គ្នាជាមួយមេឃ្យមសើម) ។ ក្រោមការដាក់សំដីលក្តៅ-សើម គ្រាប់ត្រូវបានរក្សានៅក្នុងសីតុណ្ហភាពមួយដែលមានសកម្មភាពសិរិះ ការអនុវត្តមាននេះត្រូវបានគេប្រើ ឧ៖ គ្រាប់ក្រោយពីបន្តិ ។
មើល After ripening, Naked stratification, Pre-chilling.

Stress: ការខ្វះលក្ខខណ្ឌគ្រប់គ្រាន់

នៅក្រោមលក្ខខណ្ឌលូតលាស់មិនប្រសើរ ដូចជា ខ្វះទឹក សីតុណ្ហភាពទាបពេក ឬខ្ពស់ពេក ខ្វះពន្លឺប្រដិ ។ល។
មើល Hiltner test, Vigour.

Strobilus (pl. strobili): ស្រូប៊ីឡីស pl. ស្រូប៊ែឡេ ផ្ការុក្ខជាតិដើមឈូស្តីម(Gymnosperm)

កោននៃរុក្ខជាតិស្លឹកម្កុល(ស្រស់) និងរុក្ខជាតិផ្សេងទៀតណាមួយនោះ ។ ស្រូប៊ែឡេនេះមានផ្ទុកសរីរាង្គបន្ត
ពូជ មានភេទ១ ឬទាំង២ភេទ។ មុន និងក្នុងកំឡុងពេលរោយលំអង គេតែងហៅថាជាផ្កា ហើយក្រោយ
ពីនោះមកបន្តិច គេហៅវាជាកូនកោន(conelets) ។ មើល Conelet, Flower ។

Strophiole: ស្រូប៊ីល

សាច់តូចមួយដែលដុះចេញពីបណ្តាផ្នែកផ្សេងៗនៃសំបកគ្រាប់ ឧ: ទងបុប្ផាណូ/សណ្តងអូរ្យូល(ហ្វូនីខល)
អូរ្យូលផ្តាច់ ឬអូរ្យូលផ្តេក ។ មើល Funiculus, Micropyle, Ovule orientation, Seed

Style: (ស្នែល) ទងកេសរញី

ទងរបស់កេសរញីដែលនៅចន្លោះស្និហ្គម៉ានិងអូរ្យូរី ។ មើល Flower, Gynoecium, Pistil.

Subculture: ការបណ្តុះកូនឈើពីជាលិកា

ដំណើរនៃការបណ្តុះកូនឈើពីជាលិកា ដែលនៅក្នុងនោះ ជាលិការបស់រុក្ខជាតិត្រូវបានបែងចែក ហើយផ្ទេរ
ដាក់បណ្តុះ នៅក្នុងមេឌ្យូមស្រស់(fresh culture medium) ។
មើល Micropropagation, Tissue culture.

Sublining: ការបង្កាត់ពីក្រុមពូជច្រើន

ការប្រើប្រាស់ក្រុមពូជបង្កាត់ច្រើនដើម្បីជៀសវាងការបង្កាត់ក្នុង ក្នុងចំការផលិតគ្រាប់ពូជ ។
មើល Breeding strategy, Inbreeding, Mating design, Seed orchard, Self pollination, Sub-
population.

Submitted sample: គំរូគ្រាប់ដែលបានធ្វើរមក

គំរូនៃគ្រាប់ដែលបានធ្វើរមកស្ថានីយ៍ពិសោធន៍គ្រាប់ពូជ ។ វាជាផ្នែកមួយនៃគំរូគ្រាប់សមាស(ល្បាយ) ។
មើល Sample, Seed testing.

Sub-population: អនុតំបន់ក្រុមពូជ

អនុតំបន់នៃការបង្កាត់ក្រុមពូជ ដើម្បីជៀសវាងការបង្កាត់ក្នុងនៅក្នុងអនាគតចំការឈើ ឬចំការពូជ ។
មើល Breeding strategy, Population, Sublining.

Sucker: ខ្លែង កូនឈើដុះចេញពីឫស

មើល Root sucker.

Superior: ល្អបំផុត ល្អជាងគេ

ជាពាក្យមិនមែនបច្ចេកទេសដែលទាក់ទងទៅនឹងការជ្រើសរើសដែលបង្ហាញ ឬបញ្ជាក់ថាឈើសគេ ។ ពាក្យ ថា superior tree ជារឿយៗ គេប្រើមានន័យដូច plus ឬ select tree ។

មើល Elite, Plus, Selection, Select, superior or plus tree.

Suspensor: សីសស្តែនសី

បន្ទាត់មួយនៃកោសិកាដែលធ្វើអវិកលកម្មក្នុងការវិវត្តន៍ដំបូងគេរបស់អមប្រីយ៉ូ ហើយភ្ជាប់ទៅជាសិកាមេ ។ នៅក្នុងគ្រាប់នៃពូកកុកូជាតិគ្រាប់ស្រោតខ្លះ វាដូចជាសសៃឆ្មារមួយភ្ជាប់ទៅចុងវាឱ្យខ្លួនរបស់អមប្រីយ៉ូ ។

មើល Embryo.

Sustainable use: ការប្រើប្រាស់ប្រកបដោយនិរន្តរភាព

ការប្រើប្រាស់សមាសភាពនៃជីវចម្រុះតាមវិធីមួយ និងក្នុងអត្រាមួយដែលមិនបណ្តាលឱ្យជីវចម្រុះធ្លាក់ចុះនា អនាគតយូរអង្វែងឡើយ ហេតុនេះវានៅរក្សាសក្តានុពលរបស់វាឆ្លើយតបនឹងតំរូវការ និងសេចក្តីប្រាថ្នាក្នុង ជំនាន់បច្ចុប្បន្ននិងអនាគត ។ មើល Biological diversity, Gene conservation.

Suture: ស្នាមបន្ទាត់សំរាប់ប្រេះ

នៅទីនេះ ជាស្នាមបន្ទាត់មួយសំរាប់ប្រេះ ឬបើកនៅលើប្រភេទផ្លែប្រេះ ។

មើល Dehiscence, Maturity index.

Symbiosis: ដែលមានជីវសាស្ត្ររួមគ្នា ការរស់នៅជាមួយគ្នា

តាមន័យរបស់ពាក្យ "ការរស់នៅជាមួយគ្នា" ។ គេប្រើសំដៅទៅលើសារពាង្គកាយ២មានប្រភេទពូជខុសគ្នា បង្កើតជាសមាគមជាមួយអ្នកមួយទៀត ។ បើសិនការរស់នៅជាមួយគ្នានេះ វាមានផលប្រយោជន៍ទៅវិញ ទៅមកនោះ គេហៅថា អញ្ញមញ្ញនិយម (mutualism) តែបើសិនសារពាង្គកាយណាមួយបានទទួល ប្រយោជន៍ពីការបញ្ចេញរបស់អ្នកមួយទៀត គេហៅថា ផារវាសាយ្យ (parasite) (អ្នកធ្វើប្រណាលើគេ) ។

មើល Microsymbionts, Mycorrhiza, Rhizobium, Frankia.

Sympatric: មានដើមកំណើតដូចគ្នា (តែមួយ)

ការរៀបរាប់ពីក្រុមពូជ២ ឬច្រើនក្រុមរស់នៅក្នុងតំបន់តែមួយឬត្រួតស៊ីគ្នា ហើយដែលអាចបង្កាត់គ្នាបាន តែ មិនបានជានិច្ចកាលនោះទេ ពីព្រោះថាវាមានភាពខុសគ្នាច្រើន ដូចជា រដូវចេញផ្កា ឬប្រភេទសត្វចំលង លំអង ។ មើល Allopatric, Geographical race, Land race, Race

Syncarp = Aggregate fruit: **ប្រភេទផ្លែចម្រុះ**

មើល Aggregate fruit.

Syncarpous (syncarpy): **ប្រភេទមួយនៃកេសរញីសមាស**

ដែលផ្តុំឡើងពីកេសរញីសាមញ្ញ(ខាងល់)ពីរ ឬច្រើន ។ អូរីវី បំពង់ស្នែល និងស្ថិតិម៉ាទាំងអស់រលាយចូលគ្នាទាំងស្រុង ។ មើលរូបនៅទំព័រ១៧៤ ។

មើល Compound fruit, Compound pistil, Fruit, Pistil, Syncarp.

